

‘Als de marktvraag naar schone bollen groeit, ben ik er klaar voor’

In een wereld waarin steeds meer aandacht is voor duurzaamheid, zal de vraag naar duurzaam of biologisch geteelde bollen alleen maar groeien. Dat is in elk geval het idee van de kwekers die op dit terrein aan het pionieren zijn. Want er valt veel te leren.

Ondanks alle hobbels en kuilen die zij op hun pad tegenkomen, houden de kwekers vol, want: ‘Ik wil gezonde bollen telen.’

Tekst en fotografie: Monique Ooms

Altjes in het gewas: dat gun je geen enkele kweker. Het overkwam John Huiberts, zo’n vijf jaar geleden. Op dat moment besloeg zijn bloembollenkwekerij in Sint Maartensbrug 45 hectare. Een groot deel van de tulpen was getroffen, dat sloeg een bres in de omzet van dat jaar. “Ik besloot het roer om te gooien. We hadden al zoveel meege-maakt dat we niet meer bang waren om alles kwijt te raken: het kwam altijd weer goed.” John besloot een cursus over bodemleven te gaan volgen en kwam tot nieuwe inzichten. “Mijn eerste doel was om van de aaltjes af te komen. Ik ben begonnen met een gemengde groenbemerster om de goede schimmels en bacteriën in de grond te krijgen. De basisgedachte is: maak de plant sterker, dan is hij minder vatbaar voor ziektes.”

PIONIEREN

De teelt werd steeds duurzamer. Inmiddels is 6 hectare van het teeltplan volledig biologisch, 20

hectare is in omschakeling naar volledig biologische teelt. “We telen minder intensief, maar de marges zijn groter dus zo komen we qua omzet op hetzelfde uit als met reguliere teelt. De vraag naar biologische bollen groeit elk jaar. Ik hou altijd een slag om de arm. Ik verkoop op zekerheid, wil geen klanten teleurstellen.

‘Ik geloof in weerbaar maken van het systeem’

De webshop Natural Bulbs is een belangrijke afnemer. Daarnaast zijn er lokale afnemers, zoals een antroposofische instelling en een zorgboerderij die de bollen verpakt en verkoopt.” Van grote winsten is nog geen sprake: “We zijn aan het pionieren en moeten veel

ontdekken. Niet alles gaat meteen goed, dat kost geld.” Toch is zijn situatie niet zo anders dan die van een reguliere kweker, ervaart Huiberts. “Een collega vertelde dat hij ‘net de broek heel kan houden’, dat geldt voor ons ook. Met dat verschil dat wij inspelen op de groeiende marktvraag: wij zijn er klaar voor.”

Niet alleen afnemers zijn geïnteresseerd in de meerwaarde van biologische bollen, ook collega-kwekers willen met John samenwerken. “Ik teel partijen bollen van collega’s op een biologische manier op biologische grond. Zo liften zij mee op de groeiende vraag naar biologische bollen terwijl ze zelf nog niet biologisch telen. Ik kan hiermee mijn aanbod diverser maken.” Huiberts is een voorstander van samenwerking. “Export en kwekerij zouden meer samen moeten optrekken rondom duurzaamheid. Dit gaat ons allemaal aan.” Overigens hoeft de markt niet volledig biologisch te worden, vindt Huiberts: “Dan is biologisch niet onderscheidend meer. Ik geloof wel dat duurzaam uiteindelijk gangbaar wordt. Zo’n 50 procent minder bestrijdingsmiddelen, dat moet kunnen.” Huiberts’ keuze voor biologisch is niet ingegeven door commerciële motieven. “Ik wil bollen kweken waar iedereen blij van wordt. Een gezond gewas en een gezond bedrijf waar ik achter sta, dat is mijn voornaamste drijfveer.”

ONDSCHIEDEND

College-kweker Nico Blokker, een paar kilometer westwaarts gevestigd met zijn bedrijf, maakt, net als John Huiberts, deel uit van de kwekersgroep Natuurlijk Leven Natuurlijk Telen. “Ik wil gezonde bollen telen met zo wei-

Nico Blokker: ‘Ik wil gezonde bollen telen met zo min mogelijk middelen’

nig mogelijk gebruik van chemische middelen; dat geeft mij een goed gevoel. Biologische teelt gaat mij nog een stap te ver, dan moet ik het hele bedrijf omgooien”, vertelt Nico Blokker. Hij past wel veel maatregelen toe om duurzamer te kunnen telen, van het gebruik van meer en betere compost en het werken met andere groenbemesters tot het zaaien van akker-randen en het terugdringen van chemische middelen. “Vanuit Natuurlijk Leven Natuurlijk Telen laten we onderzoek doen door Proeftuin Zwaagdijk naar de resultaten van het gebruik van biologische middelen ten opzichte van chemische middelen.” Het is ‘intensief’ om zo te werken, vindt Nico. “Je doet dit niet om er rijker van te worden, in deze experimentele fase gaat veel tijd en energie zitten. Daarbij levert het nog niet direct meer geld op, slechts enkele exporteurs vragen specifiek om duurzaam geteelde bollen. Ik heb er wel vertrouwen in dat we vooruit komen, dat we als collectief Natuurlijk Leven Natuurlijk Telen onderscheidend kunnen zijn in de markt. Als de marktvraag naar schone bollen groeit, ben ik er in elk geval klaar voor.”

GEZOND VERSTAND

Johan Koeman van kwekerij/broeierij Koburg bv in West-Friesland was lange tijd chronisch ziek. Hij knapte op toen hij bewuster en gezonder ging eten, op een natuurlijke basis. Nu is hij al jaren medicijnvrij. “Dat zette mij aan het denken. Op de tuinbouwschool word je op het spoor gezet van preventief spuiten. Je volgt klakkeloos de kalender en de adviezen van de leveranciers, alles om risico’s te vermijden. Waartoe leidt dat? Ik geloof in het weerbaar maken van het systeem.”

Koburg bv teelt 60 hectare tulpen en broeit 20 miljoen stelen. “We hebben een reductie van zo’n 25 procent bestrijdingsmiddelen kunnen realiseren.” Helemaal chemievrij is het bedrijf nog niet. “We moeten wel centjes verdienen en we hebben te maken met een relatief zwak, veredeld gewas dat niet makkelijk chemievrij te telen is. We kijken goed wat er nodig is.” Zijn duurzamer geteelde product levert voor de klok niks extra’s op. Toch gaat hij verder op de ingeslagen weg, want: “Ik wil een gezond product afleveren. Als we op de oude voet door-gaan, zal de grond verder verarmen en het product verzwakken. In West-Friesland hebben we geluk dat de bodem relatief gezond is, hier kom je nog dikke wurmen tegen. Dat is te danken aan de reizende bollenkraam, wij werken op verse grond waarop niet jaren achtereen bollen zijn geteeld.” Moeilijk vindt hij het niet, om duurzaam te telen. “Het is een kwestie van gezond verstand.”

‘Chemie is old school’

Roelf Havinga begeleidt de kwekersgroep Natuurlijk Leven Natuurlijk Telen. Van huis uit is hij cultuur-technicus, gaandeweg heeft hij zich verdiept in ecologische en biologische teelt. Zijn overtuiging: “Met onnatuurlijke voeding haal je je gezondheid onderuit. Dat geldt voor mensen, maar ook voor planten. Het wordt tijd dat we overgaan van pharmacy naar farmacy.” Hij ziet de overgang van reguliere naar duurzame teelt als ‘onvermijdelijk’. “Het bewustzijn van de samenleving groeit, men kijkt steeds kritischer naar de wijze van kweken.” Hij raadt kwekers aan om gefaseerd over te gaan naar ecologische teelt. “Direct overschakelen naar biologisch is een te grote stap, je kunt beter de chemie gefaseerd vervangen door natuurlijke meststoffen en gewasversterkers.” Veel kwekers beschouwen dat als een groot risico, zonder chemie zouden ze niet kunnen werken. “De sector is zich steeds meer gaan verlaten op chemie, terwijl de natuur over zo’n 250.000 verbindingen beschikt die allemaal behoren tot de natuurlijke apotheek.” Tijdens een bezoek aan het bedrijf van Huiberts vertrouwde Sharon Dijkma, voormalig staatssecretaris van Economische Zaken, Havinga toe dat ‘over vijf jaar iedereen op dit minimale middelengebruik moet zitten’. “Ecologisch wordt de nieuwe norm, chemie is old school.” Dat duurzaam geteelde bollen niks extra’s opleveren, moet de kwekerij niet laten gebeuren, vindt Havinga. “Kwekers moeten zich niet laten uitspelen door de markt. Toon lef en trek samen een lijn. Bollen met een verhaal mogen meer kosten.”

Serie duurzaamheid

Duurzaamheid wordt een steeds belangrijker thema. In de samenleving, en daarmee ook voor de bollensector. Immers, als de samenleving om een duurzaam product vraagt, zal de sector daarop moeten reageren. Wat betekent dit voor de verschillende partijen die actief zijn in het vak? Op welke manier spelen zij in op de ontwikkelingen? Waar lopen zij tegenaan? Veel vragen. In deze serie gaat BloembollenVisie op zoek naar de antwoorden.